

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/196867,TEKST-AUDIO-Pierwszy-odcinek-cyklu-filmowego-IPN-o-Polakach-ratujacych-Zydow-dos.html>
28.02.2026, 21:06

[TEKST + AUDIO] Pierwszy odcinek cyklu filmowego IPN o Polakach ratujących Żydów dostępny na kanale IPNtv

Od dzisiaj, 26 stycznia, na kanale IPNtv można obejrzeć pierwszy odcinek cyklu filmowego „Nie tylko Ulmowie”. Film Czerwone korale przedstawia jedną z najkrwawszych zbrodni niemieckich dokonanych na Polakach ratujących Żydów. W jej wyniku zostały wymordowane rodziny ze wsi Wierzbica i Wolica koło Miechowa: Gądkowie, Kucharscy, Książkowie, Nowakowie i ratowani przez nich członkowie żydowskiej rodziny Wandersmanów oraz ich krewni. 29 stycznia przypada 81. rocznica tej zbrodni.

26.01.2024

Kolejne odcinki prezentowane będą do końca maja w każdy piątek o godzinie 10.00.

Czerwone korale

Przy opisie martyrologii Żydów w Polsce podkreśla się nieraz cierpienia, jakich ukrywający się Żydzi doznali od polskich szantażystów i donosicieli, granatowych policjantów, faszystowskich chuliganów i innych mętów społecznych. Mniej się natomiast pisze o tym, że tysiące Polaków narażało swe życie udzielając pomocy Żydom. Pianę i brud na powierzchni rzeki widać łatwiej, niż głęboki, podziemny, czysty nurt... napisał Adolf Berman, w czasie II wojny światowej jeden z liderów żydowskiego podziemnego życia politycznego w Polsce, współpracujący z Delegaturą Rządu na Kraj oraz konspiracją komunistyczną, współautor apeli do świata o reakcję na niemiecką Zagładę Żydów.

Instytut Pamięci Narodowej cyklem filmowym „Nie tylko Ulmowie” oddaje hołd ofiarom Zagłady, a także Polakom, którzy stracili życie, by chronić życie swoich żydowskich współobywateli w okresie zbrodniczej okupacji niemieckiej na ziemiach polskich. Dobitym przykładem tego okrucieństwa była zbrodnia dokonana przez Niemców na dziewięcioosobowej Rodzinie Ulmów. 80. rocznicę tej zbrodni będziemy obchodzili 24 marca.

Naukowcy oceniają, że Niemcy w czasie II wojny światowej zamordowali za pomoc Żydom około tysiąca Polaków. Dzięki heroicznej działalności wielu mieszkańców Polski udało się uratować kilkadziesiąt tysięcy polskich obywateli pochodzenia żydowskiego.

Red Beads

[Wersja audio oraz tekst dostępne także w portalu Przystanek Historia](#)

Czerwone korale, opowieść oparta na badaniach dr Martyny Grądzkiej – Rejak, pracownika Biura Badań Historycznych IPN w Warszawie, ukazuje przede wszystkim zbrodniczość niemieckiego okupanta dążącego do eliminacji polskich obywateli, na pierwszym miejscu pochodzenia żydowskiego. Film pokazuje bohaterstwo kilku polskich rodzin, które zaryzykowały życie, by ratować swoich żydowskich sąsiadów. Poznajemy także złożoność sytuacji w czasie okupacji

niemieckiej w Polsce w czasie II wojny światowej. Niemcy zorganizowali krwawą obławę wymuszając torturami zeznania od jednego ze złapanych Żydów. Obok niemieckich żandarmów uczestniczyli w niej również Polacy, którzy, najczęściej pod groźbą śmierci, zostali zmuszeni do pracy w dowodzonej przez Niemców policyjnej formacji Polnische Polizei zwanej „policją granatową”.

[Uroczystości pogrzebowe rodziny Książków zamordowanych za pomoc Żydom w czasie II wojny światowej](#)

[Dyskusja Polacy Ratujący Żydów pod okupacją niemiecką](#)

[Seria książkowa: Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939-1945](#)

[Seria książkowa: Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej](#)

[Seria książkowa: Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej, wersja angielska](#)

[Portal Rodzina Ulmów z Markowej](#)

[Czasopismo naukowe poświęcone relacjom polsko-żydowskim w XX w.: Polish-Jewish Studies](#)

[Katalog wydawnictw IPN o Zagładzie](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

AUDIO:

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Pliki do pobrania

[Pierwszy odcinek cykl „Nie tylko Ulmowie” pt. Czerwone korale \(ENG\) \(mp3, 9.3 MB\)](#)

[Pierwszy odcinek cykl „Nie tylko Ulmowie” pt. Czerwone korale \(ENG\) \(wav, 68.26 MB\)](#)

[dr Martyna Grądzka Rejak - pierwszy odcinek cykl „Nie tylko Ulmowie” pt. Czerwone korale \(PL\) \(mp3, 9.4 MB\)](#)

[dr Martyna Grądzka Rejak - pierwszy odcinek cykl „Nie tylko Ulmowie” pt. Czerwone korale \(PL\) \(wav, 69.02 MB\)](#)
